

Waterbeheer Golfclub Grevelingenhout

Versie 2.0
September 2012

Bovenliggend kader

De wateren van en rond de golfbaan zijn verbonden met die van Waterschap, gemeente, Provincie en Rijk. Water houdt zich nu eenmaal niet aan eigendomsgrenzen. Het beheer en onderhoud van deze wateren kan dan ook niet los worden gezien van dat van onze burens. Het Waterschap Scheldestromen heeft een Waterbeheerplan 2010-2015 opgesteld en afgestemd met gemeenten, Provincie, Rijk, gebruikers en belanghebbenden, waarin de toestand en streefbeeldens met betrekking tot waterkwantiteit en waterkwaliteit zijn beschreven. Uit dit Waterbeheerplan volgen onderstaand enkele passages, die als kaderstelling ook voor de Golfclub gelden.

Citaten uit Waterbeheerplan van het Waterschap Scheldestromen

Inleiding

De beheertaken van het waterschap zijn voor een belangrijk deel gericht op het in stand houden en versterken van gezonde en veerkrachtige watersystemen. De watersystemen staan daarom in het waterbeheer en het waterbeheerplan centraal. De beheertaken van het waterschap moeten gericht zijn op het bereiken van de gewenste toestand van watersystemen.

Het door het waterschap te voeren beleid en de organisatie van het waterschap moeten zodanig zijn, dat al deze taken doelmatig kunnen worden uitgevoerd. Naast een beheertaak met betrekking tot de watersystemen heeft het waterschap ook een taak in de waterketen. Ook hierop moet het beleid en de organisatie zijn toegerust.

Watersysteembenadering

Het oppervlaktewater wordt niet los gezien van het grondwater. Een watersysteem is het samenhangend geheel van oppervlaktewater en grondwater. De inspanningen van het waterschap zijn met name op het oppervlaktewater gericht. Ten behoeve van de leesbaarheid wordt in dit waterbeheerplan verder over watersystemen gesproken. Daarmee wordt dan steeds het oppervlaktewater bedoeld. In dit plan wordt een watersysteem gezien als een afgebakend stuk oppervlaktewater, zoals een waterloop, een kreek, een kanaal of een weel. Een watersysteem maakt onderdeel uit van een peilgebied: gebieden waarbinnen hetzelfde peil wordt nagestreefd. Het peilbeheer is afgestemd op de functie(s), die door de provincie aan het gebied is of zijn toegekend. Peilgebieden zijn weer onderdeel van afvoergebieden: gebieden die afzonderlijk afwateren op buitenwater. Afvoergebieden zijn op hun beurt weer onderdeel van (deel)stroomgebieden.

Stroomgebiedbenadering

Nederland is in de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in vier stroomgebieden: Eems, Rijn, Maas en Schelde. Het beheergebied Zeeuwse Eilanden valt binnen het stroomgebied van de Schelde. In eerste instantie zijn de inspanningen van het waterschap met name gericht op de regionale wateren binnen het beheergebied. Daarnaast zijn de inspanningen direct of indirect ook gericht op watersystemen buiten het beheergebied: de watersystemen bovenstrooms en benedenstrooms. Het water dat vanuit bovenstroomse gebieden in het beheergebied komt moet opgevangen kunnen worden (zowel wat de hoeveelheid als de kwaliteit betreft). Het afvoeren van overtollig water uit het beheergebied naar benedenstroomse gebieden mag niet leiden tot afwenteling van problemen op deze gebieden. Het waterschap is dus medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de Schelde en de Noordzee.

Watersystemen en waterketen

Een deel van de inspanningen van het waterschap richt zich op de waterketen. De waterketen is de aaneenschakeling van waterwinning - waterlevering - afvalwaterinzameling- afvalwatertransport - afvalwaterzuivering. De verantwoordelijkheid voor de schakels van de waterketen is verdeeld over drie partijen. Drinkwaterbedrijven zijn verantwoordelijk voor de waterwinning en waterlevering, de gemeenten voor de afvalwaterinzameling en het waterschap voor het afvalwatertransport en de afvalwaterzuivering. Het deel van de waterketen, waarvoor gemeenten en waterschap gezamenlijk verantwoordelijk zijn wordt vaak aangeduid als afvalwaterketen.

De waterketen kan niet los worden gezien van de watersystemen. Op de zogenaamde aanhaakpunten is de waterketen direct van invloed op watersystemen. Belangrijke aanhaakpunten zijn:

- onttrekking van grond- of oppervlaktewater voor drink- of industriewaterbereiding,
- afvoer van grond- en hemelwater via rioolstelsels naar rwzi's,
- lozing vanuit lekke rioolstelsels in de bodem,
- lozing uit rioolstelsels via overstorten op het watersysteem,
- lozing vanuit rwzi's op het watersysteem.

In dit plan zijn de watersystemen als uitgangspunt gekozen. De waterketen komt daarom niet aan de orde bij de beschrijving van de streefbeelden en actuele situatie. Maar wel bij de maatregelen, omdat via de aanhaakpunten de toestand van de watersystemen door de waterketen wordt beïnvloed.

Indeling in watersysteemttypen

Om de toestand waarin een watersysteem verkeert goed te kunnen beoordelen, is een eenduidige beschrijving noodzakelijk. Hiervoor is gebruik gemaakt van de waterlens en zijn de watersystemen onderverdeeld in watersysteemttypen. De oppervlaktewateren binnen het beheergebied zijn

onderverdeeld in acht watersysteemttypen. Deze onderverdeling is tot stand gekomen op basis van de volgende drie aspecten:

1. is een watersysteem doorvoerend of alleen afvoerend,
2. de functie die aan een watersysteem is toegekend in het provinciale omgevingsplan,
3. het ecologisch ambitieniveau dat aan een watersysteem is toegekend (gekoppeld aan de functie).

Watersysteemtype VI (de doorvoerende waterlopen) komt verreweg het meeste voor: ongeveer 75% van het totale oppervlak aan watersystemen. Watersysteemtype II en III komen het minst voor.

De wateren op en rond de golfbaan vallen in Watersysteemtype VI.

1. Verantwoordelijkheden

De discussie over de verantwoordelijkheden met betrekking tot het beheer en onderhoud van waterpartijen, watergangen en oevers op en rond de golfbaan van Golfclub Grevelingenhout is uitvoerig onderwerp van gesprek geweest in de afgelopen jaren. De reden daarvoor was dat feiten niet gemakkelijk bleken te achterhalen en dat de relevante akten en statuten ruimte lieten voor interpretatieverschillen. Inmiddels wordt het volgende algemeen erkend en aanvaard door de besturen van de Golfclub en van de Stichting Grevelingenhout Park: *(Noot: een eensluidend besluit van die besturen moet nog wel worden genomen en bekrachtigd; in zoverre neemt deze tekst een voorschot op de gang van zaken)*

- Partijen zijn het erover eens, dat het water **binnen** het terrein van de Golfclub de primaire verantwoordelijkheid is van die Golfclub;
- De watergangen tussen de huizen en de golfbaan behoren tot de golfbaan en vallen dus binnen het terrein van de Golfclub; *(Noot: hier de precieze verhouding tussen Golfclub en BV hanteren)*
- Op genoemde watergangen vindt afwatering via drainagepijpen vanaf de huizen plaats. Ook is er een viertal lozingspunten met rioolwateroverstort vanaf het terrein van de Stichting; deze hebben in het recente verleden tot stevige klachten geleid;
- Golfclub en Stichting zijn met betrekking tot waterbeheer (kwantitatief en kwalitatief) tot elkaar veroordeeld, en zijn zich bewust van het belang samen te werken en in goed overleg oplossingen voor knelpunten te vinden.

Het is in het belang van alle partijen (VEPAG, Golfclub en Stichting), dat het beheer en onderhoud van het water tussen huizen en golfbaan adequaat wordt gevoerd.

Het is dus in aller belang te beschikken over een goed beheer- en onderhoudsplan (B&O). Onderstaand een voorstel, ter bekrachtiging door het bestuur van de Golfclub.

2. Uitgangspunten

De golfclub kiest voor *functioneel beheer* als uitgangspunt voor B&O van waterpartijen, watergangen en/of oevers. Wat betekent dat?

- De functie van de watergangen rond de golfbaan is opvang, retentie en afvoer van hemel- en kwelwater;
- Zolang deze functie naar behoren wordt vervuld is in beginsel geen onderhoud nodig;
- De life cycle benadering wordt gehanteerd: preventief en/of curatief onderhoud vindt plaats indien op langere termijn (duurzaamheid) dit uit oogpunt van kosten aantrekkelijk is;
- Tot het beheer hoort tevens het (blijven) voldoen aan waterkwaliteitseisen zoals opgesteld door het Waterschap;

De watergangen op en rond de golfbaan worden geclassificeerd als Watersysteemtype VI . Het Waterschap hanteert voor dit type de volgende streefbeelden:

- een laag ambitieniveau voor ecologie
- de functie landbouw
- 40 cm doorzicht
- 50 cm diepte voor primaire waterlopen
- een talud van 1:2
- geen beschoeiing, en een moerasrand van >50 cm
- een slibdikte van <30 cm
- waterplanten aanwezig
- en voorts een aantal voor ons minder opmerkelijke chemische, fysische en biologische streefbeelden.

Uit gesprekken met de gebiedscoördinator van het Waterschap, de heer Bart Wielart, komt daarnaast het volgende naar voren:

- voor de watergangen op en rond de golfbaan wordt ten behoeve van de doorstroming een waterdiepte van minimaal 10 cm noodzakelijk geacht;
- voor het watersysteem is een vast waterpeil te verkiezen boven een variërend winter- en zomerpeil;
- een hoger waterpeil vermindert het optreden van (zoute en kwalijk riekende) kwel, en is ook uit oogpunt van onderhoud gunstig;

3. Beheerplan

3.1 Waterkwantiteit

De golfbaan heeft – binnen zekere grenzen – een onafhankelijk peilbeheer. Het waterpeil in de watergangen wordt op twee plaatsen gereguleerd met stuwen, die dienen om een zomer- en een winterpeil in te stellen.

In bijzondere gevallen kunnen de schotbalken in de stuwen daarnaast incidenteel worden gebruikt voor regulering. Te denken valt aan extreme droogte, extreem natte periodes, of wanneer extra doorspoeling van de watergangen gewenst en mogelijk is. In alle gevallen zijn we afhankelijk van het peil van de watergangen die de golfbaan omringen; water stroomt immers naar beneden.

In zeer uitzonderlijke gevallen kan overwogen worden (tijdelijk) te werken met pompen; de noodzaak moet dan wel zodanig groot zijn, dat de kosten van een dergelijke maatregel gerechtvaardigd zijn.

De baancommissie hanteert de streefbeelden van het Waterschap op de volgende wijze:

- Daar waar de waterdiepte op substantiële delen structureel onder de 10 cm komt, wordt dat deel c.q. worden die delen opgenomen in een meerjaren-baggerprogramma (MJBP). Doel daarbij is, dat die delen weer op diepte worden gebracht voordat bij minimumpeil delen droog vallen en/of organisch materiaal aan de oppervlakte verschijnt en tot hinder aanleiding geeft. De baancommissie zal een en ander monitoren door (ten minste) tweejaarlijks steekproefsgewijs dieptepeilingen met een baak uit te voeren, en die peilingen te registreren. Een en ander in samenhang met de aanwezige slibdikte. Het MJBP wordt door het bestuur vastgesteld, inclusief de kostenraming, die in de begroting van de golfclub wordt opgenomen.
- De taluds van de watergangen zijn op vele plaatsen steiler dan de 1:2 die het Waterschap hanteert. In beginsel is dit voor de functie van de watergangen geen bezwaar, zodat de baancommissie geen reden ziet de taluds te verflauwen. Het aanbrengen van beschoeiing is niet aan de orde, tenzij op plaatsen waar de oever (te) kwetsbaar is en op die plaatsen frequent herstel nodig blijkt. In dat laatste geval wordt op basis van meerjarenkosten en duurzaamheid besloten over wel of niet beschoeien en zo ja op welke wijze. Een tweede reden om toch te beschoeien kan zijn het aspect van kwalitatief aanzien, en presentatie van de golfbaan. Dit zal van geval tot geval worden beoordeeld.

3.2 Waterkwaliteit

De baancommissie hanteert de streefbeelden van het Waterschap op de volgende wijze:

- Indien het doorzicht van het water op grote delen van onze wateren langdurig substantieel minder bedraagt dan 40 cm, en daarbij aantoonbaar sprake is van verontreiniging (chemisch, biologisch of anderszins) dan wordt gezocht naar de oorzaak en wordt de veroorzaker aangesproken om de normale toestand te (doen) herstellen. Is dit de Golfclub zelf, dan neemt de baancommissie passende maatregelen om het doorzicht in de oude toestand te herstellen;
- Lozingen van HWA en/of riooloverstort op de watergangen zijn een in Nederland normaal en wijd verbreid fenomeen. Uiteraard dient de lozende partij zich te houden aan regels en

voorschriften, die dikwijls (en zeker op industrieel niveau) worden vastgelegd in een Waterwet-vergunning. In het algemeen zal bij extreme en kortdurende regenval een riooloverstort daadwerkelijk en kortdurend lozen op oppervlaktewater. Aangezien de hemelwaterafvoer (HWA) van de bebouwde percelen op het park Grevelingenhout is losgekoppeld van de riolering (er wordt immers via drainage separaat HWA geloosd op het oppervlaktewater) leidt overvloedige regenval hier niet onmiddellijk tot riooloverstort. Dit zal (theoretisch) pas het geval kunnen zijn, indien het naastgelegen Aquadelta-park faalt in de afvoer van rioolwater en daarmee vanaf Grevelingenhout doorvoer van rioolwater wordt belemmerd.

Daaruit ontstaan doorgaans geen serieuze overschrijdingen van streefbeelden met betrekking tot waterkwaliteit. Lozingen van een riooloverstort ten gevolge van weigerende pompen of ander verwijtbaar gedrag dienen op de kortst mogelijke termijn te worden stop gezet, waarbij uiteraard de vervuiler aan zet is. Op dit punt is het van belang dat de Stichting Grevelingenhout Park zijn verantwoordelijkheid neemt en blijft nemen. De Stichting is aansprakelijk voor de negatieve gevolgen van (herhaald) optreden van lozingen. Nu in 2011 de pompen zijn vernieuwd en de signalering van haperingen structureel is verbeterd is het risico van riooloverstort drastisch verkleind.

- Zou er sprake zijn van zodanige lozingen door bewoners op het oppervlaktewater van de golfclub (direct of indirect), dat de waterkwaliteit niet langer aan de streefbeelden van het waterschap voldoet, dan zal de baancommissie de traceerbare vervuiler, en bij gebreke daaraan de VEPAG en/of de Stichting aansprakelijk stellen voor de schade en de kosten van herstel verhalen. Te denken valt hierbij (niet uitputtend) aan verfresten en/of tuinafval.
- Stankoverlast ten gevolge van kwel vanuit het Grevelingenmeer is een kwestie op zich. Deze problematiek doet zich met name voor langs holes 11 en 12. In wezen is dit een natuurlijk verschijnsel, waarvoor de Golfclub geen enkele verantwoordelijkheid draagt. Niettemin is er bij laag water in de zomer vaak sprake van stankoverlast voor de bewoners. Bewoners (VEPAG), Stichting en Golfclub zijn belanghebbende partijen. De problematiek is lastig op te lossen; van diverse eerder voorgestelde maatregelen is het allerminst zeker dat ze effectief zijn. De baancommissie zal te zijner tijd een concreet voorstel met begroting opstellen om (als experiment) het water langs de laatste circa 100m van hole 11 een opschot van circa 20 cm te geven. Naar verwachting reduceert de extra waterdruk daar dan voldoende de kwelstank. Voor dit voorstel zal vervolgens steun worden gezocht bij de Stichting en de VEPAG.

4. Maatregelen

De volgende acties zullen worden uitgevoerd:

- Er wordt een *vast waterpeil* ingesteld, te weten op NAP-0,80m. Het huidige peil fluctueert tussen NAP-1,17m en NAP-1,0m. Het hogere (vaste) peil zal naar verwachting de onderhoudsinspanningen verminderen, klachten van omwonenden doen verminderen, de doorstroming (landuriger) garanderen, en uitgesproken gunstig zijn voor het verminderen van kwel. Voor deze maatregel zullen hogere schotbalken in de twee stuwen (eigendom van de Golfclub? In elk geval niet van Waterschap!) moeten worden geplaatst; hiervoor zal een offerte worden aangevraagd bij Van Gelder te Zierikzee. Verwacht wordt dat deze maatregel de kwelproblematiek langs hole 11 wezenlijk zal verminderen. Deze maatregel zal zo spoedig mogelijk worden uitgevoerd, uiteraard na verkregen toestemming van het bestuur.
- Indien kwelproblemen langs holes 11 en 12 ondanks een hoger vast waterpeil onverhoopt blijven bestaan, dan zal een extra opschot van circa 20cm langs hole 11 kunnen worden gerealiseerd door een extra stuw aan te brengen, ergens in de buurt van de tee van hole 11. De kosten van deze maatregel worden geraamd op 5 à 10 k€ (op termijn wellicht nodig).
- Aan en driet al aannemers zal prijsindicatie worden gevraagd voor het op diepte brengen (baggeren) van waterkommen en watergangen. Van offertes is pas sprake bij gespecificeerde vraagstelling, en die is op dit moment nog niet aan de orde: de functionaliteit van de watergangen is immers op orde. De gebiedscoördinator van het Waterschap raamt de kosten voor het baggeren van een gemiddelde waterkom op ruwweg 10 k€ (vlet in water die met een schuif ervoor via kabels naar de oever wordt getrokken, de bagger voor zich uitduwend; daar op land scheppen). Zie voor marktramingen van baggerwerk de bijlagen.
- Het op diepte brengen van watergangen kan waar nodig en mogelijk worden gedaan op de methode die is gehanteerd in 2011, dat wil zeggen met zuigslangen; voorlopig dienen zich geen knelpunten aan.
- Eens per 8 jaar een peiling doen om de waterdieptes in kaart te brengen. Methode: met baak meten van waterdiepte en bodemdiepte (=waterdiepte+baggerdikte).
- Het waterschap heeft inmiddels (op hun kosten) de dam/duiker ter hoogte van de stuw langs hole 10 verwijderd; deze doorgang was overbodig geworden, zowel voor Golfclub als voor Waterschap.

Feature details	
0 Standaard Kst Id	444
0 Standaard Code	KST370
6 Algemeen Soort stuw	1
7 Afmetingen Constructie hoogte	-0,52
7 Afmetingen Min. kruinhoogte	-1,18
7 Afmetingen Max. kruinhoogte	-0,54
7 Afmetingen Doorstroombreedte	1,94
7 Afmetingen Kruinbreedte	
6 Algemeen Kruinvorm	1
6 Algemeen Aantal identieke stuwen	1
6 Algemeen Soort regelbaarheid	1
6 Algemeen Beheer op afstand	n
3 Technisch Samenstellingindicator	
3 Technisch Ind. waterkerende functie	
3 Technisch Ind. inlaatfunctie	n
2 Status Ind. status kunstwerk	300
3 Technisch Peilmerk NAP	-0,59
3 Technisch Datum peilmerk NAP	1-8-2009 0:00:00
1 Algemeen Bouwjaar kunstwerk	
1 Algemeen Opmerking	particulier eigendom
0 Standaard Omschrijving	
5 Memo Memo	
1 Algemeen Kunstwerk naam	Stuw Grevelingenhout, zuid
Overig Datum laatste wijziging	
Overig X coördinaat	0
Overig Y coördinaat	0
Overig Kunstwerk belemmerend voor continuïteit?	N
Overig Richting	220,53

Feature details	
0 Standaard Kst Id	468
0 Standaard Code	KST394
6 Algemeen Soort stuw	1
7 Afmetingen Constructie hoogte	-0,6
7 Afmetingen Min. kruinhoogte	-1,17
7 Afmetingen Max. kruinhoogte	-0,5
7 Afmetingen Doorstroombreedte	1,87
7 Afmetingen Kruinbreedte	
6 Algemeen Kruinvorm	1
6 Algemeen Aantal identieke stuwen	1
6 Algemeen Soort regelbaarheid	2
6 Algemeen Beheer op afstand	n
3 Technisch Samenstellingindicator	
3 Technisch Ind. waterkerende functie	
3 Technisch Ind. inlaatfunctie	n
2 Status Ind. status kunstwerk	300
3 Technisch Peilmerk NAP	-0,57
3 Technisch Datum peilmerk NAP	3-8-2009 0:00:00
1 Algemeen Bouwjaar kunstwerk	
1 Algemeen Opmerking	particulier eigendom
0 Standaard Omschrijving	
5 Memo Memo	
1 Algemeen Kunstwerk naam	Stuw Grevelingenhout, noord
Overig Datum laatste wijziging	
Overig X coördinaat	0
Overig Y coördinaat	0
Overig Kunstwerk belemmerend voor continuïteit?	N
Overig Richting	229

